

10 KROKŮ PRO SPRÁVNÝ ZAČÁTEK HRY NA LESNICI, NEBO BORLICI

KROK DRUHÝ

Zapojení jazyka do hry, opakování stejného tónu

V prvním kroku jsme se učili vytvořit tón bez pomoci jazyka. Jestliže jsme zvládli lekci správně, dokážeme již kdykoliv zahrát tón. Nyní zapojíme do hry jazyk. Ten je pro hru nesmírně důležitý. Určuje přesný začátek tónu a umožňuje jej libovolně rychle opakovat nebo měnit. Je velmi důležité naučit se jazyk pokládat na správné místo – na kořeny vrchních zubů a konec vrchního patra. **Nikdy nevkládějte jazyk mezi zuby** – tón začne ostrým úderem až prásknutím a ještě „kousnete“ do nátrubku, což vám znemožní rychle opakovat tóny.

1. Nejprve si bez nástroje zkuste několikrát vyslovit slabiku TÁ. Vyslovte ji jako známý herec a zpěvák Jiří Suchý. Ten neříká T, ale vyslovuje T jako D. Nejedná se tedy o D, ale špička jazyka je trochu výš na kořenech horních zubů než při T. Tato poloha nám zabrání vložit jazyk mezi zuby. Nepohybujte jazykem dozadu, ale spíše směrem dolů, pohyb je malý, používáme jenom špičku jazyka, **nepohybujeme spodní čelistí. Ta je během celé hry stále pootevřena**, asi na šířku malíčku (asi 1 cm). Pak vezměte nástroj a můžete použít dvě metody nácviku. Nejprve zahrajte tón bez použití jazyka, držte jej a potom jazykem vyslovte 4x slabiku TÁ. Pokládejte jej na místo, které jste si před tím našli. (Suchý, T = D).

2. Připravte si nátrubek na ústa, nadechněte a vydechujte mírně pootevřenými ústy, v klidu připravte jazyk na kořeny horních zubů, nechte jej v této poloze, nadýchnete se, zahrajte tón a na jeho začátku vyslovte TÁ.

Když jste si vyzkoušeli hru s jazykem, vyberte si nějaký signál od A. Dyka, který znáte, a pokuste se jej zahrát na jednom stále stejném tónu. Nejvhodnější je Přestávka – Pijme pivo s bobkem, jezme bedrník... Jestliže neznáte zatím žádný signál, zahrajte si stejným způsobem jakoukoliv lidovou píseň – např. Ovčáci, čtveráci.

Cílem této lekce je zahrát signál nebo lidovou píseň na jednom tónu, ale každou notu začít se zřetelným vyslovením slabiky TÁ. Jazyk přitom nesmíme vkládat mezi zuby, ale na kořeny vrchních zubů.

Okénko praktických dotazů a odpovědí

Dotaz: Hraji na trombon a rád bych chodil hrát na hony. Nejde mi ale kvůli značnému rozdílu ve velikosti nátrubků hrát ani na borlici, ani na lesnici. Mám možnost hrát na nějaký jiný nástroj? A. K., Vyškov

Odpověď:

Je opravdu velmi obtížné střídat nátrubek trombonový, který je široký a hluboký, s trubkovým na borlici nebo hornovým na lesnici. Je ale možnost opatřit lesnici širším esem (= trubicí, do které se vkládá nátrubek). Větší firmy, které se zabývají výrobou plechových hudebních nástrojů včetně lesnic a borlic, však tuto změnu ve svém programu kvůli pro ně nezajímavému počtu těchto nástrojů nejsou většinou ochotny provést. Existují ale drobní nástrojaři, kteří takový nástroj vyrábějí na zakázku. Je to např. paní Jitka Maxová, firma Jimax, tel. 604 974 068, která vyrábí různé hudební nástroje a za cenu asi 7000 Kč také tuto lesnici. Nástroj má stejné ladění jako klasická lesnice s nátrubkem na lesní roh, tedy B. Je možno hrát na něj nejen basový hlas, ale podle dispozic hráče také jakýkoliv jiný. Na borlici se stejná změna s výměnou esa jako na lesnici kvůli nepoměru mezi velikostí trombonového nátrubku a délkou nástroje neprovádí.

Správná poloha jazyka při nasazení